

هنر هشتم؟

دنیای رسانه‌های ما

سینمای گلوبالی - خبر گلوبالی

جهانی شدن با کدام ابزار کار آمد؟

«امیررضا نقشبینه پور»

در طول تاریخ سینما و تلویزیون تا کنون هزاران فیلم و سریال ساخته شده اما، هر کدام با ویژه‌گی هنری، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی همان سرزمینی که سوژه در آن تهیه و کارگردانی شده است.

وارد دنیای بازی‌های رسانه‌ای شدن، قاعده و قانونی دارد که هر حکومتی آن را نمی‌پذیرد

چیزی جز این نباید باشد اگر چه بیش‌تر کارگردانان و تهیه‌کننده‌گان مطرح جهان ادعای جهانی‌اندیشی دارند و در مصاحبه‌های اختصاصی و عمومی خود با تاکید بیان می‌کنند که فیلم را برای مخاطبین جهانی ساخته و پرداخته‌اند، اما وقتی با نگاهی کارشناسانه و منتقدانه به ریزه‌کاری‌های فنی و فرهنگی فیلم توجه شود، معلوم می‌شود چنین نیست. فیلم رنگ و بوی ملی-میهنی-اجتماعی-فرنگی و گذشته از تمام این‌ها ویژه‌گی منطقه‌ای و جغرافیایی دارد. برای مردم و مخاطبان ملی و منطقه‌ای در نخستین مرحله و برای شهروندان جهانی در مراحل بعدی ساخته شده است. به همین سبب است که فیلم و سینما نزدیک‌ترین، مؤثرترین و سریع‌ترین دریچه‌ی نقل و انتقال فرهنگ و آداب و رسوم یک سرزمین (تهیه‌کننده) به سرزمین و سرزمین‌های دیگر است. و آن کارگردانی موفق‌تر عمل می‌کند که

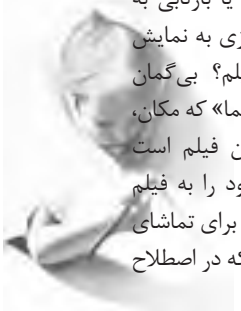
تمام مردمان گیتی را همانند شهروندان خود با یک چشم نگاه کند. در عمر کوتاه ۱۲۰ ساله‌ی یکی از شگفت‌انگیزترین روی‌دادهای هنری تاریخ که به هنر هفتم شهرت یافته است، سینما بزرگ‌ترین دروازه هجوم و یورش فرهنگی از محلی به محل دیگر و از سرزمینی به سرزمین دیگر بوده است. همین موضوع به ظاهر معمولی و کم اهمیت سبب شده است که سینما شکل و فرمی چند و چندین‌گانه به خود بگیرد. به تقسیم بندی‌های سینمایی

نگاه کنید: سینمای تاریخی / سینمای طبیعت و محیط زیست / سینمای وسترن / سینمای درام / سینمای خانوادگی / سینمای جنگی / سینمای عشقی / سینمای مذهبی / سینمای سیاسی / سینمای آوان گاردی / سینمای آب‌گوشتی / سینمای حادثه‌ای (اکشنی) / سینمای فضایی / سینمای وحشت‌انگیز و دلهره‌ای و بسیاری دیگر....

هنری با این گسترده‌گی و تقسیم‌بندی با زمینه‌های علمی و فنی بسیار شگفت‌انگیز چه‌گونه می‌تواند نگاهی فردی، محلی و محدود داشته باشد؟ سینما از تعدادی محدودی و یا بی‌شمار عکس تشکیل شده است که با تکنیکی بسیار پیشرفته و علمی در روی نواری مغناطیسی یا دی‌جی تالی قرار می‌گیرد و با استفاده از دستگاه‌های انعکاسی یا بازتابی به نمایش گذاشته می‌شود. چه چیزی به نمایش گذاشته می‌شود؟ سینما یا فیلم؟ بی‌گمان شایسته‌تر این است که واژه «سینما» که مکان، ساختمان و یا جای نشان دادن فیلم است از نظر معنی ساختاری جای خود را به فیلم بدهد. چرا؟ برای این که هیچ کس برای تماشای ساختمان، سالن و محل نمایش که در اصطلاح

اگر تا ۲۰ سال پیش مدت‌ها طول می‌کشید تا خبری به گوش جهانیان برسد، امروز لحظه‌ای بیش‌تر وقت نمی‌گیرد

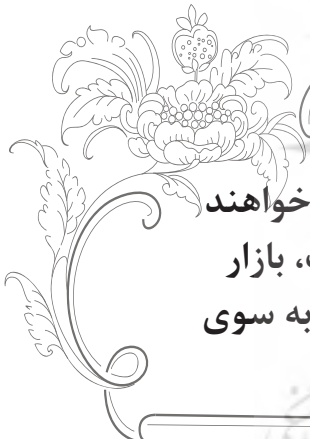
شماره
۸۰
و
۸۱

و اما، جهان امروز جهان خبر، رسانه، اینترنت و فضاهای کیهکسانی و بی کرانه‌ی امواج دی جی تالی است. فضای غیر قابل کنترل خبری امروز جهان چه بخواهیم و چه نخواهیم، چه از روی تعصب به آن بنگریم و یا با نگاه دموکراتیک آن را مورد بررسی قرار دهیم، یک زبان دارد و آن هم زبان جهانی می‌باشد. جلوی هر دوست و دشمنی را می‌توانیم بگیریم و از ورود آن به‌اندرونی‌های مان و مکان‌های خصوصی مان جلوگیری کنیم، اما جلوی امواج و پیام‌های تصویری و گفتاری دی جی تال را نمی‌توانیم بگیریم. این خبرهای خبر چین و چشم و گوش‌دار و فضول‌بازی‌های محله‌ها تا به داخل اطاق خواب‌ها و اندرونی‌های محرمانه‌مان نیز سرک می‌کشند و هیچ کس جرأت و قدرت آن را ندارد که مانع ورود آن‌ها بشود. نگاه کنید به حواث جهان در ۲۰-۳۰ سال گذشته و پیش از گسترش رسانه ای به نام اینترنت و یا پیدایش وسیله‌ای به نام مالتی مدیا و یا امواجی به نام امواج دی جی تالی. بسیار طول می‌کشید تا روی دادی که در گوشه‌ای از جهان رخ داده بود توسط خبرنگاری ضبط، تنظیم و سپس در اختیار بنگاه‌های خبر پراکنی قرار گیرد. آن بنگاه‌ها پس از گذراندن یک سلسله کارهای اداری و گذر از یک سیستم بوروکراتیک و در پایان در صورت تأیید خبر توسط سر دبیر و

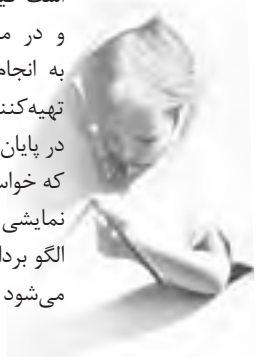
شماره
۸۰
و
۸۱

هنوز هیچ یک از حاکمیت‌های دولت‌سالار نمی‌خواهند پذیرند که جلوگیری از پخش خبرهای راست، بازار اتهام، شایعه و دروغ را گرم می‌کند و جامعه را به سوی نابه‌سامانی و نادرستی می‌کشاند

مدیر خبرگزاری، خبر را به مسئولین مخابره می‌سپرنند تا پس از گذراندن مراحل فنی و حرفه‌ای روی آنتن دستگاه‌های مخابراتی قرار گیرد. گاهی خبرهای بسیار مهم پس از مدت‌ها تأخیر در اختیار خبرگزاری‌ها قرار می‌گرفتند. اما امروز عکسی از تظاهرات مردم فلسطین، لبنان، آفریقا، آمریکای لاتین و یا هر گوشه کنار دنیا در حالی که در حال کتک خوردن از عوامل امنیتی و نیروهای نظامی آن کشورها هستند و یا در یک راه‌پیمایی آرام با تیراندازی نیروهای حافظ نظام کشته می‌شوند، بدون درنگ و بدون گذشتن از هیچ در قفل شده و دروازه کلون شده‌ای تنها با یک تلفن همراه به سرتاسر جهان مخابره می‌شود و پس از چند دقیقه در مقابل چشمان حیرت زده میلیون‌ها انسان در سرتاسر کره زمین قرار می‌گیرد و همه را شگفت زده می‌کند. این معجزه‌ی علم رسانه‌ای جدید و تکنولوژی باور نکردنی دی جی تالی است. پدیده‌ای که تا ۲۰ سال قبل حتماً در خاطر کارشناس‌ترین متخصصان مخابراتی در زمینه‌ی ارسال خبرهای گفتاری، نوشتاری و دیداری هم نمی‌رسید. آن چه را که تا ۲۰ سال قبل یک ساختمان

سینما گفته می‌شود، وقت خود را ساعت‌ها تلف نمی‌کند. این جاذبه و کشش در عکس‌هایی که در روی فیلم پیاده شده و صدا گذاری گردیده، به تماشای علاقه‌مندان می‌رسد. **در بین** انواع مختلف و متنوع فیلم‌های تولید شده، فیلم و سینمای سیاسی از جای‌گاه ویژه‌ای برخوردار است. در سینمای سیاسی بسیاری از خواسته‌های پنهان و آشکار سناریونویس، تهیه‌کننده، کارگردان و حتی حکومت کشور سازنده با تبلیغ‌های آشکار و پنهان به مخاطبین تلقین می‌شود. به همین نسبت است فیلم‌های سینمای غیر سیاسی که با سوژه‌های متفاوت و در محدوده فرهنگی و هنری خاص خودشان وظایفی را به انجام می‌رسانند. بی‌گمان حتی علمی‌ترین و بی‌طرف‌ترین تهیه‌کننده‌گان، کارگردانان، و فیلم‌های به نمایش گذاشته شده در پایان فیلم پیام‌های پنهانی و رازآلود، برای مخاطبان خود دارند که خواسته یا ناخواسته تماشای مدت‌ها تحت تأثیر حرکت‌های نمایشی فیلم قرار گرفته و در یک دوره طولانی و تکراری از آن الگو برداری می‌کند. آن چه که تا این‌جا به آن اشاره شد مربوط می‌شود به سینما و فرهنگ سینما تا ۲۰ سال پیش.

پیشه‌ی روزنامه‌نگاری با آن همه
 خطرهای مرگ‌آفرین در مقایسه
 با حرفه‌ی هنر پیشه‌گی اگرچه
 در علم پیام‌رسانی و آگاه کردن
 مردم بسیار پیشروتر است، اما در
 تقسیم منافع مادی و امنیت مالی،
 اقتصادی و اجتماعی و دریافت
 دستمزد از کوچک‌ترین امتیازی
 برخوردار نیست و به هیچ وجه
 نمی‌تواند با امتیازهای آن شغل
 مقایسه شود.

۸۹
 شماره
 ۸۰
 و
 ۸۱

خود را در خطر می‌بینند. بنا براین در محدوده
 فکر و اندیشه‌ی قدرت مداران حکومتی
 در کشورهای غیر دموکراتیک، بنگاه‌ها و
 خبرگزاری‌های مستقل و خبر نگاران آزاد و
 رسانه‌های غیر وابسته با بر چسب‌های نخ نما
 شده و رنگ و رو رفته‌ای مانند مزدور، جیره
 خوار اجنبی، جاسوس غرب (چون امروز شرق
 و شوروی وجود ندارد که جاسوسی شرق هم
 یکی از اتهامات مردم باشد).

**اگر سینما هنر هفتم است، پس
 روزنامه‌نگاری، رسانه و مدیا
 هنر چندم؟**

پایان

۱۰ طبقه با ده‌ها کارمند و صدها دستگاه
 مخابراتی بسیار پیچیده و تیم‌های عکاسی،
 گزارش‌گری خبرنگاری و ... انجام می‌دادند،
 امروز کودک ۱۰ ساله‌ای می‌تواند با یک تلفن
 دستی ارزان قیمت خود انجام دهد. اگر این هنر
 نیست، چه نام دارد؟ و اگر هست هنر چندم است؟
 یکی از ویژه‌گی‌های حکومت‌های دیکتاتوری
 و توتالیتر مبارزه سیستماتیک با بنگاه‌های
 خبری مستقل، غیر دولتی و غیر وابسته بوده
 است به نظر می‌رسد جلوگیری از خبر و یا ایجاد
 سدهای گوناگون درمقابل با خبرگزاری‌های
 آزاد تنها وظیفه‌ی اصلی حکومت‌هایی است
 که دروغ و تقلب در ساختار حکومتی آنان
 نهاده‌ی شده است. برای این‌ها بسیار سخت و
 سنگین خواهد بود که اجازه دهند مردم جهان
 نه، حتا مردم داخل محدوده حکومتی‌شان به
 خبرهای بدون سانسور دست یابند.
 آشکار است که پخش آزادانه‌ی اخبار، اسرار
 پشت‌پرده و رازهای سر به مهر خلاف‌کاران
 را بر ملا می‌کند و این بزرگ‌ترین خطر و
 بزرگ‌ترین تهدید برای آن‌هایی است که با
 آشکار شدن اخبار، منافع فردی و حکومتی